

PRVNÍ POMOC 10. 06. 2016

Vdechnutí cizího tělesa

Dušení při částečném zablokování dýchacích cest Dítě pláče, sípá, hlasitě a výrazně kašle, ve tváři rudne. Je pravděpodobné, že se dítěti podaří...

Vdechnutí nějakého předmětu či kousku jídla zná téměř každý z nás. Tato zdánlivě běžná situace ale může být i život ohrožující, a to zejména u dětí. Vdechnutí cizího tělesa se u dětí vyskytuje mnohem častěji, neboť je dětskou přirozeností zkoumat předměty ústy. Proto je důležité vědět, jak v tomto specifickém případě poskytnout první pomoc.

Děti nejčastěji vdechnou malé korálky, drobné součástky hraček, bonbony, ořechy apod. Často se stává, že dítě vdechne předmět až do plic. Při vdechnutí cizího tělesa dochází k **zablokování dýchacích cest**, což je vážný, život ohrožující stav, protože je zamezeno zásobování organismu kyslíkem.

Jaké jsou projevy dítěte po vdechnutí cizího tělesa?

Dušení při částečném zablokování dýchacích cest

Dítě pláče, sípá, hlasitě a výrazně kašle, ve tváři rudne. Je pravděpodobné, že se dítěti podaří předmět vykašlat.

Dušení při úplném zablokování dýchacích cest

V tomto případě dítě může kašlat jen velice slabě, neboť nemůže dýchat. Dítě modrá, nemůže mluvit a ztrácí vědomí. Je **ohroženo na životě** a musí být okamžitě poskytnuta první pomoc.

Vdechnutí cizího tělesa - první pomoc

První pomoc rozlišujeme podle věku dítěte. V každém případě se ale snažíme dostat předmět co nejrychleji z dýchacích cest a **obnovit dýchání**. Pokud dítě samo dýchá a je při vědomí, vyzveme jej ke kašli. Pokud se dítěti nepodaří předmět vykašlat, zahájíme aktivní první pomoc.

Nejprve sami aktivně poskytněte první pomoc! Až potom volejte ZZS na tel. 155, je-li to třeba.

Vdechnutí cizího tělesa a první pomoc - kojeneček, batole

- Položte dítě bříškem dolů na své předloktí. Hlava je níže, než hrudník.
- Udeřte jej 5x prudce mezi lopatky.
- Zkontrolujte ústní dutinu. Pokud předmět vidíte, vytáhněte jej prsty. Pokud předmět nevidíte, pokračujte takto:
- Položte dítě na záda. Hlava je níže, než hrudník. Dvěma prsty stlačte hrudní kost v dolní části. Opakujte 5x.
- Zkontrolujte ústní dutinu. Vyjměte předměty, které vidíte.
- Uvolněte dýchací cesty mírným záklonem hlavy a předsunutím dolní čelisti.
- Zkontrolujte, zda dítě dýchá.
- Pokud dýchá, položte jej na bok a podepřete polštářem. Poté volejte záchranáře na tel. 155.
- Pokud nedýchá, proveďte 5 umělých vdechů. Poté volejte záchranáře.

Pokud je situace stále kritická, až do příjezdu záchranářů pokračujte tak, že budete opakovat celý cyklus znovu, tzn. **5x úder mezi lopatky, 5x stlačení hrudní kosti, 5x umělý vdech**.

Pokud došlo k vdechnutí malého předmětu, je vždy na místě jet do nemocnice, kde bude provedena **bronchoskopie**. Předmět lékaři vytáhnou.

Vdechnutí cizího tělesa a první pomoc - větší dítě

- Dítě leží na břiše. Hlava je níž než hrudník.
- Udeřte jej 5x mezi lopatky.
- Pokud se těleso neuvolní, otočte dítě na záda. 5x stlačte hrudník.
- Zkontrolujte ústní dutinu. Vyjměte viditelné předměty.
- **Stlačujte oblast nadbřišku** (to se u kojenců a batolat neprovádí). Proveďte tento úkon 5x prudkým stlačením vzhůru směrem k bránici.
- Pokud je dítě při vědomí, proveďte stlačení nadbřišku vsedě. Klekněte za dítě, nebo jej posadte na židli. Dítě je při tomto manévru v předklonu.
- Pokud je dítě v bezvědomí, položte jej na záda. Svou dlaň položte do středu nadbřišku. S podporou druhé ruky tlačte dlaň prudce nahoru, tlak směřujte do středu hrudníku.
- **Uvolněte dýchací cesty** záklonem hlavy a předsunutím dolní čelisti.
- Pokud dítě dýchá a podařilo se dostat předmět z dýchacích cest, uložte jej na bok, podepřete polštářem a volejte zdravotnickou pomoc na tel. 155.
- Pokud dítě nedýchá, proveďte 5 umělých vdechů.

Pokud jsou dýchací cesty stále zcela zablokované, opakujte tento cyklus: **5x úder do zad, 5x, stlačení hrudníku, 5x stlačení nadbřišku, kontrola dýchání a 5x umělé vdechy**. Cyklus opakujte tak dlouho, dokud se dýchací cesty neuvolní, nebo až do příjezdu záchranářů.

Vdechnutí cizího tělesa a první pomoc - dospělý

- Postižený se snaží usilovně předmět vykašlat sám, je-li to možné.
- Můžeme mu pomoci rázným úderem mezi lopatky (**Gordonův manévr**). Postižený je při tom v předklonu a opírá se hrudí o druhou ruku zachránce.
- Pokud postižený nemůže mluvit, sípá a nemůže pořádně kašlat, pak:
- Provedeme **Heimlichův manévr**, čili stlačení podbřišku - stojíme za postiženým, obejmeme jej kolem břicha a sevřenými pěstmi důrazně břicho stlačujeme nahoru těsně pod hrotem hrudní kosti. To provedeme 5x.
- Pokud se postižený stále dusí, ale je při vědomí a dýchá, opakujeme 5x úder mezi lopatky a 5x Heimlichův manévr.
- Pokud je postižený v bezvědomí a nemůže dýchat, okamžitě zahajte **resuscitaci** - nepřímou masáž srdce v kombinaci s umělými vdechy. Je možné, že díky umělému dýchání bude cizí těleso zatlačeno do pravé průdušky a levá plíce bude zásobena kyslíkem.
- **Volejte ZZS na tel. 155** a s oživováním pokračujte až do jejich příjezdu.

I dospělému musí být provedena **bronchoskopie** a těleso musí být vyjmuto z dýchacích cest. Ponechání i jen malé části cizího tělesa může vést k závažným zánětům dýchacích cest.

Komplikace při vdechnutí cizího tělesa

Následky vdechnutí cizího tělesa se mohou projevit **zápalem plic**. Ten může být infekčního i neinfekčního původu. Závažné jsou ty zápaly plic, které vznikají po vdechnutí žaludečních šťáv. Musí být nasazena **léčba antibiotiky**.